FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 2

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, JANUARY 4, 1961

ŠTEV. LX — VOL. LX

Mobutu ni uspel

Vodja domače kongoške vojske je brez uspeha poskusil utrditi oblast v pokrajini Kivu, kjer se utrjujejo pristaši Lumumbe.

LEOPOLDVILLE, Kongo. — Koncem preteklega tedna je poslal polk. Mobutu, poveljnik domačih čet, padalsko četo preko pokrajine Ruanda-Urundi, ki je pod belgijsko upravo, v pokrajino Kivu, kjer so se v zadnjih dneh začeli utrjevati pristaši Lumumbe. Padalska četa je bila ob prehodu v Kivu sprejeta z ognjem iz strelnega orožja in se je delno rešila nazaj preko meje, delno pa se je zatekla pod varstvo čet Združenih narodov v obmejnem mestu.

Neuspeli poskus je dal lumumbovcem novega poguma in je začasno okrepil njihov vpliv v pokrajini.

Hammarskjoeld je zaradi uporabe ozemlja pod belgijsko oblastjo za pohod v pokrajino Kivu protestiral v Bruxellesu češ, da je to v nasprotju z resolucijo Združenih narodov.

Kasavubu sklical posvet

Predsednik republike Kasavubu je objavil, da bo sklical za 25. januar poseben posvet za sestavo nove ustave, ki naj pripravi pot novi ustavni vladi. Predsednik ni povedal, koga vse misli na posvet povabiti, pokazal pa je jasno, da hoče imeti za predsednika senata Ilea, ki ga je na to mesto imenoval še v septembru, ko je odstavil Lumumbo kot predsednika vlade.

Iz Kasavubujevega govora je razvidno, da bo sedanji kolegij visokih komisarjev še nadalje vršil posle vlade. Po prvotnem načrtu polk. Mobutuja je bila njihova oblast določena le do 1. januarja letos. Mobutu bi jo rad podaljšal v nedogled, Kasavubu pa jo hoče sedaj zamenjati s svojo lastno vlado.

Ta teden bo prišla sem komisija Združenih narodov, sestavljena iz zastopnikov afriških in azijskih držav, ki imajo svoje čete v Kongu. Kasavubu je obljubil, da bo z njo sodeloval.

Položaj v deželi na splošno je precej nejasen. Lumumbovi pristaši imajo svoje središče v Vzhodni pokrajini s prestolnico Stanleyville, sedaj pa skušajo svoj vpliv utrditi tudi v pokrajini Kivu, ki v glavnem slovi kot bogata poljedelska pokrajina z obilo hrane.

Poljske kronske dragocenosti bodo vrnili

QUEBEC, Can. — Od začetka druge svetovne vojne so bile kronske dragocenosti Poljske spravljene v Quebecu. Poljska begunska vlada jih je s pomočjo krajevne vlade Quebeca zadrževala v Kanadi kljub ponovnim zahtevam Varšave po vrnitvi.

Preteklo soboto je bil podpisan poseben dogovor med predstavniki pokrajinske vlade in Poljske, na temelju katerega bodo poljske državne dragocenosti vrnjene in spravljene na gradu Vavel v Krakovu.

Vremenski prerok pravi:

Oblačno in naletavanje snega. Najvišja temperatura 26.

Hruščev je le popustil Adenauerju glede Berlina

BONN, Nem. — Trgovska pogodba med Nemčijo in Rusijo je potekla koncem l. 1960. Pogajanja za podaljšanje so se začela že jeseni in so lepo potekala, kajti obe državi imata samo korist od dobrih gospodarskih stikov. Proti praznikom so razgovori zašli v slepo ulico; Nemci so zahtevali, da se Zapadni Berlin vključi v nemško gospodarsko ozemlje, Moskva je ta predlog gladko odbila, nakar so Nemci pretrgali pogajanja.

Moskva je mislila, da bodo Nemci postali popustljivejši. Čim bolj se je približevalo novo leto, tem manj je bilo znakov, da bo Adenauer popustil. Hruščevu ni kazalo drugega kot obnoviti razgovore in iskati kompromis: Adenauer je ponovil svojo zahtevo, naj bo Berlin vključen v njegovo gospodarsko pristojnost, Hruščev ni nič protestiral, ampak vzel izjavo molče na znanje, kar so v Bonnu smatrali za tihi pristanek na nemške pogoje. Pogajanja so bila par ur kasneje z uspehom zaključena.

Treba je komunistom pokazati zobe, pa gre.

Spopadi na meji med Abesinijo in Somalijo

Na meji Somalije in Abesinije je prišlo do spopadov, ki so zahtevali blizu 180 mrtvih.

MOGADISCO, Somal. — Somalija je postala šele lani neodvisna država. Njena meja s sosedanjo Abesinijo je še vedno sporna. Gre v glavnem za ozemlje, na katero gonijo somalijska plemena past svoje črede, Abesinija pa ga smatra za svoje. Do spopadov je prišlo v času revolucije v Abesiniji. Somalijci trdijo, da so abesinske čete, ko jim je zmanjkalo potrebščin, skušale te vzeti prebivalstvu somalijskih vasi.

Spopadi so se kasneje razširili in zahtevali skupno okoli 180 mrtvih, večinoma Somalijcev, in večje število ranjenih. Abesinci so Somalijce baje obstreljevali tudi iz letal.

V somalijski prestolnici je prišlo do hudih demonstracij proti Abesiniji in proti Združenim državam, ki da so dale Abesiniji orožje.

Novoletna voščila barometer za mednarodno politiko

MOSKVA, ZSSR. — To novost je vpeljal Hruščev. Pri razpošiljanju novoletnih voščil ni pozabil na Lumumbo v Kongu, akoravno je zaprt, na njegovega namestnika Gizenga, na "netralnega" laoškega politika princa Souvanno Phoumo itd.

Vsem tem svojim prijateljem je v pozdravu zagotavljal, da se bodo njihovi politični cilji uresničili, da jo bodo morali imperialisti in kapitalisti pobrati iz njihovih dežel.

Albanski vohuni pod ključem v Beogradu

BEOGRAD, FLRJ. — Jugoslovanske oblasti so prijele nedavno 29 članov albanske vohunske mreže, med njimi 20 Jugoslovanov in dva albanska oficirja.

Dr. Konrad Adenauer za trezne razgovore

Predsednik nemške vlade je izjavil, da bo vlada v odnosih do Sovjetov ostala odločna in trdna.

BONN, Nem. — Kancler dr. K. Adenauer je zagotovil prebivalstvo Zah. Nemčije, da bo njegova vlada nadaljevala v odnosih s Sovjetsko zvezo politiko trdnosti in odločnosti.

"Cilj naše politike mora biti prepričati Sovjetsko zvezo o potrebi nadaljevanja treznih razgovorov brez razbijanja po mizi," je dejal nemški kancler. Svoje poslušalce je opozoril na to, naj ne mislijo, da se je politika njegove vlade do Sovjetske zveze spremenila v temelju, če izreče tu in tam kako prijazno besedo na račun Moskve. Poudaril je, da bo Zah. Nemčija ostala trdno ob strani svojih zaveznikov kljub vsem vabilom Sovjetske zveze.

Kennedy se preseli začasno v New York

NEW YORK, N. Y. — Novi predsednik Kennedy se bo iz Floride preselil za par tednov v Carlyle Hotel v New Yorku in ne v Washington, kot so vsi pričakovali. Razlog je praktičen in jasen: Kennedy se hoče izogniti neštetim zahtevam senatorjev in kongresnikov po zasebnih sestankih. Misli, da je bolje, da sedi v New Yorku in da tam sestavlja program za svoje delo tudi v vseh podrobnostih.

Kennedyevi ženi zdravniki najbrže še ne bodo dovolili, da se udeležuje brez nujne potrebe družabnega življenja v prestolici. Pravijo, da je njeno zdravje še zmeraj prerahlo za napore, ki so zvezani z družabnimi prireditvami.

Castro vpeljuje družinsko špijonažo

HAVANA, Kuba. — Castrova vlada je naročila učiteljskemu osobju, naj pri učencih in dijakih posreduje, da bodo pismeno odgovarjali na pismena vprašanja, kakšne časopise in kakšne knjige čitajo njihovi starši, kaj se razgovarjajo, v kakšno družbo zahajajo, kaj poslušajo na radiju, kaj gledajo na televiziji.

Vse to so znane stvari, samo da so bile do sedaj v navadi samo v državah, kjer vlada sistem totalne diktature.

Krizi v Laosu in SEATO se razvijata vzporedno

BANGKOK, Taj. — Včerajšnji dan ni prinesel v Laosu nobenih takih senzacijonalnih dogodkov, ki bi se dali dokazati, zato se pa kriza v okviru SEATO nadaljuje. Prepad med ameriškim stališčem na eni strani in angleškim ter francoskim na drugi strani še ni zasut.

Naša administracija sicer trdi, da je zadnje tedne priletelo nad Laos kakih 180 ruskih letal z orožjem, municijo, tanki, kamijoni itd., toda taka poročila ne napravljajo na Angleže in Francoze nobenega vtisa.

Stoletnico državljanske vojne bomo praznovali

Prihodnji ponedeljek bo preteklo sto let odkar se je začela državljanska vojna v ZDA.

WASHINGTON, D. C. — Mislimo, da bo 100-letni jubilej začetka civilne vojne letos prekosil vse ostale javne prireditve. Kot je znano je civilna vojna trajala od 9. januarja 1861 do 9. aprila 1965.

Predsednik Eisenhower bo za začetek objavil 8. januarja posebno proklamacijo na ves narod, vse vojaške akademije bodo dnevu 9. januarja posvetile posebne prireditve. Program za svečanosti je do sedaj v podrobnem izdelan za dobo do konca avgusta t. l. Vsak mesec bo kje kakšna slovesnost, večjega kot samo lokalnega pomena, največ jih bo seveda na bojiščih.

Belgijska vlada odločna

BRUXELLES, Belg. — Čeprav je socijalistična opozicija napovedala, da bo včeraj najnevarnejši dan sedanjega na pol splošnega štrajka, se v belgijski prestolici ni zgodilo ničesar dramatičnega. Vlada je dobila v parlamentu indirektno zaupnico, zanjo je bilo oddanih 122 glasov, proti 83 socijalističnih.

Mislijo, da bo debata o gospodarskih in socialnih reformah končana še ta teden in zakon izglasovan.

Socijalisti so za jutri zopet napovedali nevaren dan, politični opazovalci se pa nevarnosti ne bojijo preveč, kajti štrajkovno gibanje je izgubilo simpatije javnosti in mu manjka gorečih aktivistov, ki bi se hoteli žrtvovati za politične cilje belgijskih socijalistov.

WASHINGTON JE PREKINIL DIPLOMATSKE VEZI S KUBO

Združene države so sinoči prekinile vse diplomatske vezi z levičarsko vlado Fidela Castra na Kubi. Predsednik Eisenhower je v svoji izjavi poudaril, da to ne bo imelo vpliva na prijateljske odnose do kubanskega ljudstva. Vsi državljani pozvani domov.

WASHINGTON, D. C. — Sinoči ob 8:30 je predsednik Eisenhower podal izjavo, v kateri trdi, da je mera potrpežljivosti Združenih držav na izzivanja s strani Kube polna in da Združene države, če kaj dajo na lastno čast, nadaljnih žalitev ne morejo več prenašati, zato prekinjajo diplomatske odnose z diktatorsko vlado Fidela Castra. Združene države so v tem pogledu sledile zgledu Dominikanske republike, Nikarague, Gvatemale in Peruja, ki so že preje prekinile vse diplomatske vezi s Castrovo Kubo. Vlada Združenih držav je pozvala vse državljane ZDA, naj se vrnejo domov, če nimajo na Kubi skrajno nujnih poslov. Koristi Združenih držav na Kubi bo zastopala Švica.

Predsednik Eisenhower pravi v svoji izjavi:

"Med eno in drugo danes zjutraj je vlada Kube izročila odpravniku poslov Združenih držav noto, v kateri je rečeno, da je vlada Kube odločila omejiti osobje našega poslaništva in konzulata v Havani na 11 oseb.

Za odpotovanje našega celotnega štaba z izjemo 11 oseb je bilo dovoljeno 48 ur. To nenavadno dejanje kubanske vlade ne more imeti drugega namena kot onemogočiti redne diplomatske posle s to vlado.

V soglasju s tem sem naročil državnemu tajniku, naj pošlje odpravniku poslov Kube v Washington noto kot odgovor na zahtevo njegove vlade, ki izjavlja, da vlada Združenih držav s tem formalno končuje diplomatske in konzularne odnose z vlado Kube.

To preračunano dejanje od strani Castrove vlade je le zadnje v dolgi vrsti napadov in neosnovanih obdolžitev. Končno je nekje meja, do katere morejo Združene države iti, če hočejo ohraniti lastno spoštovanje. Ta meja je sedaj dosežena.

Naše prijateljstvo do kubanskega ljudstva ni prizadeto. Upam in prepričan sem, da bo v nepredaljni bodočnosti mogoče za naše zgodovinsko prijateljstvo najti znova odgovor v normalnih odnosih vseh vrst. Med tem so naše simpatije pri kubanskem ljudstvu, ki trpi pod jarmom diktatorja."

Castro obljublja Amerikancem jamstvo

Castrova vlada je sinoči obljubila vsem ameriškim državljanom in diplomatom popolno jamstvo, pa obdolžila Eisenhowerjevo vlado "zločinskih načrtov" proti Kubi. Edini odgovor na prekinitev odnosov od strani vlade Castra je bil: Kuba je budna! To se je kazalo v tem, da je bilo vsepovsod po ulicah in ob morski obali polno vojaštva in milice v polni bojni opremi.

Eisenhower misli na televizijski govor

WASHINGTON, D.C. — Vsi so mislili, da bo Eisenhower samo še poslal tri običajne poslanice na Kongres in par nujnih predlogov, ki jih diktira mednarodna napetost. Sedaj je menda sklenil, da se poslovi od ameriške javnosti s posebnim govorom na televiziji. Menda je že zaprosil za primeren čas.

Računajo, da bo v svoj poslovilni govor vpletel tudi par svojih nasvetov, kako naj se Amerika obnaša v sedanji mednarodni krizi.

Kennedyeva okolica deli nagrade po – zaslugah

WASHINGTON, D. C. — Novi predsednik Kennedy se osebno noče pečati z dodeljevanjem služb nižje vrste v federalni upravi. Prepustil je to delo osebnemu sodelavcu, ki ima velik pregled, kaj so delali posamezni demokratični veljaki tekom volivne borbe.

Demokratski politiki, ki so nasprotovali Kennedyevi kandidaturi, so začeli čutiti, da zanje vleče mrzel veter iz Bele hiše. Znani senator Byrd iz Virginije je že dobil namig, da njegovi pristaši ne bodo deležni služb v demokratski federalni upravi v Virginiji. Kar bo tam služb na razpolago, jih bodo dobili tisti demokratje, ki so bili za Kennedya in proti Byrdu.

Slabo se bodo odrezali tudi Kennedyevi nasprotniki v njujorških demokratskih organizacijah. Reflektantje za federalne službe so namreč dobili namig, naj se s svojimi prošnjami obračajo kar naravnost na Washington in ne preko tistih demokratskih veljakov v New Yorku, ki so bili proti Kennedyu.

Draži se tudi ameriški način svobodne demokracije

WASHINGTON, D. C. — Da pri nas rastejo volivni stroški z neverjetno hitrostjo, je znana stvar. Kmalu ne bo mogel več kandidirati človek, ki nima velikega imetja.

Sedaj je prišlo na dan, da so tudi stroški za prehod federalne uprave od starega predsednika na novega, izredno veliki. To je moral proti pričakovanju ugotoviti tudi novi predsednik Kennedy. Baje ima s postopnim prevzemom uprave toliko stroškov, da jih težko premore njegova zasebna ne ravno revna blagajna, partijska pa mu je v ta namen zaprta.

Kennedyeva okolica se peča z mislijo, da predloži Kongresu čiste račune o stroških za prevzem uprave, seveda s prošnjo, naj jih Kongresov povrne.

V proizvodnji atomskega streliva bo kmalu dosti konkurence

WASHINGTON, D. C. — Do sedaj so znanstveniki trdili, da bo lahko proizvajalo atomsko strelivo samo še par držav poleg Amerike, Rusije, Anglije in Francije. V federalni administraciji niso taki optimisti. Računajo z možnostjo, da bo število držav, ki bodo znale proizvajati atomsko strelivo, tekom let narastlo na 20.

Vse te države že danes poznajo skrivnosti produkcije in imajo tudi potrebne primarne surovine, manjka jim za sedaj samo denarja. Med tiste, ki so najbližje proizvodnji atomskega streliva, spadata menda Švedska in Izrael.

V KONGRESU ŽE POLNO POLITIČNO ŽIVLJENJE

WASHINGTON, D.C. — Na Kapitolu se politiki izživljajo v polnem obsegu. Ne planirajo samo, kdo bo kaj, kdo bo koga spodnesel, ampak tudi, kdo bo koga izigral. Tu imajo republikanci največje težave v lastnih vrstah. Nepričakovano močno se namreč hočejo uveljaviti liberalni republikanci.

Liberalni republikanski senator Javits je začel boj proti svojemu konservativnemu tovarišu Goldwaterju. Oba voditelja republikancev, senator Dirksen in kongresnik Halleck, se pa nahajata v sledečem precepu: ali podpreti j u ž n e demokratske konservativce že sedaj v njihovem boju proti liberalnim demokratom ali pa pustiti demokrate, naj se sami prepirajo med seboj. Ako ne potegnejo z južnimi demokrati, jim ti ne bodo hoteli dati svoje podpore pri takih zakonih, ki so na njih zainteresirani republikanci; ako jih podpirajo, se bodo zamerili ne samo demokratski večini, ampak tudi Beli hiši. Zoper take dvojne sovražnike so pa republikanci politično preslabi. Zato se republikanci kot skupina zaenkrat nočejo mešati v domače demokratske prepire.

Senzacija današnjega dneva na K a p itolu: Podpredsednik Johnson je bil ponovno izvoljen za predsednika kluba demokratskih senatorjev, akoravno je navada taka, da se podpredsednik ne meša v partijske posle obeh senatnih strank. Johnson je ostal s tem še zmeraj glavna politična osebnost v demokratskem delu sedanjega senata.

Iz Clevelanda in okolice

Iz bolnišnice—

Frances Tomsic, roj. Legan, se je po 44 dneh vrnila iz bolnišnice ter se zahvaljuje za obiske, darila in pozdrave.

V bolnišnici—

V Euclid Glenville bolnišnici je rojak Louis Elovar z 1105 E. 169 St. Obiski so dovoljeni.

Rokoborba—

Glavni dogodek pri nastopu jutri zvečer bo ponovna borba med Lordom Laytonom in Japoncem Satom Keomuka.. Nastopila bosta tudi DiPaolo in Von Erich ter drugi. Začetek ob 8:30 v Areni.

Odbori za l. 1961—

Društvo Naš dom št. 50 SDZ ima za l. 1961 sledeči odbor: predsed. Stanley Pervanje, podpredsed. Henry Pervanje, taj. in zapis. Jennie Pugely, 10724 Plymouth Ave., Garfield Heights 25, O., LU 1-4230, blag. Antonia Dolinar, 8805 Vineyard Ave., nadzor. Frank Ziberna, Helen Tomazic in Terezija Bizjak, zastop. za SND na E. 80 St. Stanley Pervanje, Henry Pervanje, za SDD na Prince Ave. Frank Skrl, za mlad. dejavnosti Josephine Lea, zdravniki: vsi slovenski. Seje so vsako 3. soboto v mesecu ob 7:30 zv. na 8601 Vineyard Ave.

Društvo sv. Katarine št. 29 ZSZ ima za l. 1961 sledeči odbor: predsed. Johana Mervar, podpredsed. Ana Švigel, taj. Joseph Ponikvar, 27601 Fullerwood Dr., tel. RE 1-0354, blag. Dorothy Komin, zapis. Mary Farčnik, nadzor. Mary Mott, Vera Walsh in Christine Komin, vratar John Peltz, mlad. vod. Donald Straub, zastop. za SND in Klub društev Joseph Ponikvar. Seje so vsako 1. sredo v mesecu v SND na St. Clair Ave. (staro poslopje) ob 7:30 zvečer.

Podr. št. 6 SMZ ima za l. 1961 ves stari odbor s predsednikom F. Majer in tajnikom-blagajnikom F. Macerol, 1172 Norwood Rd., EX 1-8228. Seje so vsako 3. nedeljo v mesecu jan., maj, sept. in dec. ob 1:30 pop.

V bolnišnici—

Rojak Joseph Menart z 1277 Norwood Rd. si je 26. decembra 1960 zlomil na svojem domu nogo in se nahaja v St. Alexis bolnišnici, soba št. 610. Obiski so dovoljeni.

Na pogreb—

Frank Longar, lastnik Longar Supermarket na 4030 St. Clair Ave., je odpotoval na pogreb svoje sestre ge. Jennie Plourde, Rt. 1, Somerset, Wis., ki je v starosti 50 let umrla včeraj. Poleg omenjenega je zapustila v Clevelandu pokojnica tudi sestri Molly in Rose.

Na obisk v Slovenijo—

Joseph Richter iz Akrona odpotuje danes na obisk v Slovenijo. Vse potrebno za pot mu je uredila pot. pis. A. Kollander.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:
$12.00 na leto; $7.00 za pol leta; $4.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Zed. držav:
$14.00 na leto; $8.00 za pol leta; $4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
$12.00 per year; $7.00 for 6 months; $4.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$14.00 per year; $8.00 for 6 months; $4.50 for 3 months
Friday edition $3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83 No. 2 Wed., Jan. 4, 1961

Organizacija Združenih narodov se levi

Letošnje redno zasedanje ZN je potekalo v takih okoliščinah in pod takimi vplivi, da pomeni konec prve dobe ZN in začetek nove. Vse polno je bilo dogodkov, ki so dali ZN čisto novo lice, nov pomen in morda tudi spremenili smer njene usode.

Organizacija ZN je predvsem spremenila svojo barvo. Dosedaj je bila pretežno bela, sedaj je že beločrna. Dobila je 17 novih članov, največ iz črne Afrike. Barva polti bi pomenila malo, ako ne bi bila povezana s svojevrstno miselnostjo novih članov, ki ni podobna stari. Novi člani ZN so takoj od začetka poudarili svojo željo po nevtralnosti v boju med idejo svobode in idejo diktature. Ne želijo s tem reči, da jim je do svobode tako malo ali veliko, kar hočete, kot do diktature. So za svobodo, toda nimajo jo za končni cilj svoje politike. Za njih je važen gospodarski in socijalni napredek, kajti samo ta jim lahko pomaga do popolne ravnopravnosti z ostalimi člani ZN. Zato se ne obotavljajo začasno tudi odpovedati svobodi, ker so prepričani, da jim bo diktatura hitreje pomagala do cilja.

To njihovo stališče jih približuje tudi zaostalim narodom druge polti, ki so v glavnem istega prepričanja. Tako je nastal znani azijsko-afriški blok članov ZN, ki ima vsaj teoretično 44 članov. To ni blok, ki bi bil strnjeno organiziran. O enotnih nastopih sklepa od slučaja do slučaja, včasih pa tudi ne doseže soglasja v taktiki. Vkjub temu je ta blok tako močan, da že prevladuje v ZN. Kadar le more, ga namreč podpira komunistični blok, kar samo dviga samozavest Azijcev in Afričanov. Azijsko-afriški blok je obenem razklal članstvo ZN v skupino bogatih in močnih držav in v skupino revnih in vojaško brezpomembnih. Kdo bi se čudil, da mlade in revne ne morejo zatajiti zavisti do bogatih in močnih. Tako je bilo zmeraj na svetu, tako je tudi danes.

Organizacija ZN je doslej veljala kot družba za diplomate. Politiki so se tam pokazali samo izjemoma. Diplomatske navade, diplomatska uglajenost, diplomatska obzirnost so prevladovali prvih 15 let življenja ZN. Hruščev je napravil tej diplomatski tradiciji konec. S svojim obnašanjem je spremenil zasedanje ZN v prividen mednarodni parlament, ki nima nobene pristojnosti, zato pa se lahko izživlja v vseh, nobenega posnemanja vrednih načinih debatiranja, razbijanja, nenavadne uporabe obutvi itd. Temu parlamentu manjka samo še sistem obstrukcije; najbrže parlamentu komunisti še ne vidijo potrebe, da bi uveljavili tudi to metodo. Vsi smo mislili, da bodo s Hruščevim odšle v Moskvo tudi tretjevrstne parlamentarne navade, pa smo se zmotili. Vsi komunistični delegatje so začeli posnemati oliko tovariša Hruščeva. Bojimo se, da bo še marsikateri predsednik ZN lomil kladiva, ko bo miril delegate tekom burnih debat.

Hruščevu se je tudi posrečilo, da je na zasedanje spravil skoraj vse vidne državnike, kar jih je sedaj na oblasti. Naše državno tajništvo je napravilo slabo uslugo Eisenhowerju, ko mu je svetovalo, naj gre na zasedanje, da ne bo tam "dominiral" Hruščev. Eisenhower je šel, toda potegnil je za seboj cel plaz državnikov, ki niso mislili priti na zasedanje. Tako se je zgodilo, da so prišli vsi, zato pa tudi vsi skupaj niso opravili ničesar. Edino De Gaulle je blestel s svojo odsotnostjo in s tem pridobil na ugledu po vsem svetu. Pokazal je, da korajža velja. Upajmo, da državniki ne bodo šli več komunistom na tak lim.

Vpliv novega na pol nevtralnega bloka azijsko-afriških držav se je že pokazal na celi črti v tem, o čem so na zasedanju ZN debatirali in o čem ne. Bile so se srdite besedne bitke radi Konga in Alžrije, zato je pa bila odložena debata o Tibetu, Madžarski, beguncih itd. Komunisti smatrajo vse to za svojo zmago; imajo deloma prav, kajti ne da se tajiti, da je nevtralni blok padal večkrat bolj pod vpliv komunističnega kot svobodnega bloka.

Vpliv nevtralnega bloka se je pokazal posebno pri obravnavanju finančnih vprašanj. Karkoli so predlagali komunisti v tem pogledu, so člani nevtralnega bloka vsaj blagohotno ocenjevali, ako ne naravnost odobravali. Ta nenavadna koalicija je imela zelo preprosto načrt: ZN naj trošijo denar, da naj ga pa največ Amerika! Da Moskva prispeva zelo malo, v nekaterih slučajih pa sploh noče prispevati, dasiravno je to njena dolžnost, to nevtralcev ni dosti motilo. Tako je morala Amerika prevzeti večji del stroškov za čete ZN na Srednjem vzhodu in bo verjetno prisiljena, da jih nosi tudi v Kongu. Amerika naj prispeva v novo ustanovljeni "Fond za kapitalni razvoj," naj dalje žrtvuje en odstotek svojega narodnega dohodka za zaostale narode; z nabranim denarjem naj bi seveda gospodarila ZN, to je nevtralni blok!

Razumljivo je, da mora pod takimi okoliščinami padati ugled ZN, akoravno hoče Amerika samo sebe prepričati, da temu ni tako. Komunisti smatrajo zasedanja ZN za govorniški oder, ki naj služi njihovi propagandi, nevtralci pa za priliko, da iztisnejo kaj denarja iz žepov bogatih držav. Bogate države naj se pa vežbajo v potrpežljivosti in naj bodo odvisne od sklepov, ki jih dela nevtralni blok. To je precej nepriroden položaj organizacije ZN. Ni nobena tajnost, da Anglija že na tihem išče pota, kako bi po drugi poti prišla do besede v mednarodni politiki.

V Ameriki še nismo tako daleč. Kennedyeva administracija je prišla šele do prve stopnje spoznanja: Organizacija ZN je postala mednaroden parlament brez vsake prave pristojnosti in zato vporaben samo za propagando po vsem svetu. To je bil eden med glavnimi razlogi, zakaj je Kennedy poslal Stevensona v ZN kot glavnega ameriškega delegata. Stevenson ni samo znan po vsem svetu, je priznan kot eden izmed najboljših političnih govornikov naših dni. S svojimi govori v ZN bo gotovo dvignil vsaj ugled naše dežele, ako že ne njenega vpliva. Ako ima še zahtevnejša cilje, mu lahko spodletijo. Takrat bo morala naša dežela na novo premisliti, kako daleč naj svojo zunanjo politiko veže na ZN.

Pennsylvanski prepihi

(Poroča Majk)

Pittsburgh, Penna. — Ker je to moj prvi dopis v tem novem letu 1961, naj velja vsem čitateljem "A. D." v našem slavnem "Smoky City-ju" in vsej naši slavni "Panslovaniji" ter po vsej naši "Maleriki" in vsepovsod po svetu moje iskreno novoletno voščilo! Vsem daj Bog polno mero zdravja, zadovoljnosti in vse kar si sami želijo!

Pri nas po "Panslovaniji", po naših hribih, bregovih in dolih gospodari zima po svoje. Včasih je bila malo bolj prijazna, pa zopet pokaže zobe, včasih pa zoži svoje "žnablje" in zapiha še ostreje, kakor je znala in menda še zna kraška burja tam ob Adriji. Mi, ki še hodimo po tej naši okrogli zemlji, se v takih slučajih stisnemo k našim pečem, iste zakurimo in se stari navihani Majki Zimi smejimo, ko stoka in cvili, a zraven tudi grize okrog naših koč in oken. Kako dolgo se ji bomo mi lahko smejali, je seveda v rokah časa, ki je gospodar našega življenja. Gospod Čas je za človeštvo kakor nekak hotelir, ki nam daje na svetu "jerpenge" v najem, dokler smo tu. Kadar se istih pa naveličamo plačevati, kakor on to zahteva in predpisuje, tedaj nas sune krepko v hlače in ajdi, odkuriti jo moramo čez granice časa, tja v večnost. Čas vedno zmaga. Tak je za enkrat še vedno red na tem svetu.

* AUTI DELAJO MESTOM PREGLAVICE. — The University of Pittsburgh, ki je pred ne dolgim dobila dovoljenje za zgraditev nadalnih poslopij, kot tri velike več nadstropne splanice za vseučiliške dijake, in več učilnih prostorov, kar vse bo stalo blizu 13 milijonov dolarjev, je obvestila mestno upravo, da bo na svojih posestvih na peti aveniji omejila parketiranje automobilov tudi dijakom, ki posečajo univerzo. Vse to iz razloga, ker ni prostora za parketiranje autov. Na univerzo prihaja k pouku nad 2,100 raznih dijakov in kakih 1,900 se jih pripelje z lastnimi auti, za katero število autov je potreba dolno obsežnega prostora. Ker ne gre več tako naprej in ni mogoče voditi v tem oziru kakega reda, je uprava Univerze določila, da vsi univerzitetni dijaki morajo v uradu Uprave registrirati svoje automobile. Izdalo se jim bo posebne izkaznice ali dovoljenje za parketiranje autov. Kdor takega dovoljenja ne bo imel, ga bo policija prijela in bo kaznovan za tak prestopek.

Slične tožbe se čujejo tudi iz drugih mest po Ameriki. Povsod je preveč "auto-šajtrg" in obljubljajo jih še več in več. Kako se bodo pa druga drugi umikale, če bo šlo tako naprej, da jih bo več in več!

* DELAVSKE RAZMERE PRI NAS tudi niso preveč rožnate. Odkar je nastala pred lanskim jeklarska stavka, se zaposlenost v jeklarnah kar ne more dvigniti do normalne stopnje. Obratuje se, ampak v manjši meri. Toliko delavcev ne zaposlujejo več. Lansko leto so skozi vse leto troštali, da bo bolje, da je treba malo potrpeti, a je vedno pri starem in obeta se celo še slabše. V zapadnem delu Pittsburgha, v Lawrence okraju, so prav zadnji mesec objavili naznanilo, da bo tamkajšnja American Can Company zaprla svoja vrata za nedoločen čas. Ukinjenje obrata je določeno z novim letom. Okrog 70 delavcev je s tem prizadetih. Prav tako je tudi Hamilton Glass Co. še v decembru odpustila okrog 70 delavcev in jih sedaj dela v isti tovarni le še 17 delavcev. Tudi od drugih strani se čujejo nič kaj vesela poročila. Ali naj to pomeni, da se je kolo časa zaobrnilo se zdaj obrača v drugo smer, kakor n. pr. po prvi svetovni vojni v tisto nepozabljeno Hoovrovo dobo?

Tudi v Van Meter, v Westmoreland okraju so zadnji mesec zaprli premogokop takoimenovano Banning Mine, ki jo je veliko let obratovala Republic Steel Corporation. Poročilo omenja, da je okrog 300 premogarjev zgubilo zaposlitev. Razlog navajajo da je v tem, ker je omenjena jeklarska družba začasno odslovila tudi 200 delavcev vseh raznih poklicev pri Republic Youngstown Steelworks.

Nič dobre novice in vesti niso to.

* ALLEGHENY COUNTY HOUSING AUTHORITY je zadnji mesec objavila svoje načrte, da je odobren in potrjen načrt za vzhodno stran Pittsburgha za zgraditev deset stanovanjskih poslopij, ki bo vsako vsebovalo po deset stanovanjskih edinic, ki se bodo oddajale v najeme takim družinam, ki ne zmorejo v boljših stanovanjskih okrožjih stanovanj. To delajo tudi po več drugih okrajih naše države. Za gradnjo teh deset stanovanjskih poslopij je predvidenih v načrtu $1,544,422.00. Zgradili jih bodo na zemljišču, ki obsega deset akrov površine ob Grandview Avenue ob robu Wilkins občine in Turtle Creek.

Taka občinska, mestna in okrajna stanovanjska poslopja, ko so dograjena in nova so primeroma lepa in tudi ne zahtevajo pretiranin cen za najemnine istih. Brez nekih težav pa seveda niso, ker navadno se naselijo v iste ljudje vseh raznih narodnosti in barv in ljudje, ki so navajeni bolj svojevrstnih ljudi in narodnosti se počutijo v takih stanovanjskih okrožjih tak bolj po "babilonsko," kar je lahko razumljivo. Toda kaj hočejo, zadovoljni morajo biti, da so pod streho.

* DO KEDAJ ČLOVEK LAHKO VODI AUTO? — Težko je to določiti, da bi to držalo in bilo veljavno pri vsaki in za vsako osebo. Saj nihče ne ve, kedaj bo h komu prišla smrt in mu ukazala napraviti zadnjo piko njegovemu življenju. Smrt pobira ljudi v vseh starostih. Od prve minute rojstva, pa vse tja do najvišjih let starosti, ki jo kdo doseže v življenju ne velja za vse enaka določba. To ugotovitev potrjuje 100 let stari starček T. W. Bushner, v Yuma, Colorado, ki bi bil najbrže hud name, ker sem zapisal tu "100 let stari starček." "Starček" najbrže noče biti, saj je še vedno čil in pri moči. Poročilo pravi, da 100 let stari Bushner še vedno vodi in vozi okrog automobil. Le ena svtar (določba), ki so jo pripisali kot določbo na njegovo autno dovoljenje (drivers license), ga jezi in ta določba je: da on kot 100 letnik ne sme voziti auta od njegovega doma dalj kot 15 milj daleč. To ga toliko jezi, da je sklenil, da se bo pritožil na governerja države Colorado na Steva McNicholsa iz razloga, ker še nikdar ni imel kake automobilske nesreče ali nezgode odkar vodi in vozi automobile.

Med tem pa pravi poročilo, da se 100 letni automobilist Bushner vozi pogostoma okrog z njegovim autom po bližnji okolici, ne dalj kakor 15 milj daleč od njegovega doma. To pravi, da bo delal, dokler mu bo sreča mila in dokler bo mogel dihati, zaobračati vodilno kolo in pa pritiskati na gasolin.

Takih odločnih sto-letnikov ni dosti na svetu.

* GRABIL JE S PROTI SEBI OBRNJENIMI GRABLJAMI. — V Ebensburgu v Cambria County je te dni določil sodnik George Griffith, da se bo v marcu vršila sodna razprava proti okrajnemu komisarju Franku Burns radi poneverjenja v znesku okrog $8,220. Zadeva je, da je okrajna oblast določila in nakazala gotove vsote za vzdrževanje in oskrbo okrajnega zavetišča za bolne ljudi, ki se nahajajo v zavetiščnem domu. Burns je bil superintendent v zavetišču in namesto, da bi bil denar uporabil za vzdrževanje in pomoč bolnikom, je tako gospodaril, da je od nakazil ostal njemu zgorajšnji znesek $8,220, kar seveda ni v skladu s poštenostjo. Zakaj je tako gospodaril, kakor je, bo moral zdaj pojasniti sodišču, to pa ga bo. za njegovo "vestno" poslovanje primerno "nagradilo".

* TUDI KRAVE NE BODO VEČ ŠKRBASTE! — Kako so prišle do tega, bo po dolgem času najbrže to, da hodijo v poletnih mesecih na deželo opazovati krave na pašnike mestni ljudje. Kajpada mestni ljudje opazujejo krave, slednje pa opazujejo mestne ljudi. Oboji se nekaj "nauče" drug od drugega. Krave vidijo, ko se jim smejijo lepe mestne dame in jim kažejo pri smehu lepe bele zobe, pa so prišle menda do misli, saj nam bi lepi zobje tudi "pasali". I kajpada! To bo zdaj na razpolago tudi kravam. Iz Stockholma na Švedskem je novica in tam berem, da so na Švedskem začeli izdelovati "stainless steel teeth for cows". Začeli so jih baje že izvažati v Južno Ameriko, kjer pravijo, da krave hitro izrabljajo in izgubljajo svoje zobe, ker jih pasejo na pašnikih, kjer raste trda ostra "pampas" trava. Civilizacija in napredek marširata torej nenehno naprej.

* "VSEGA TUDI UČITELJEM NI ZA VERJETI." — Tako je baje v Višnji gori, kjer imajo polža priklenjenega, ugotovil šestletni deček, ki je začel pohajati v prvi razred. Ko se je vrnil nekega dne iz šole, se je nahajala pri starših dečka na obisku lepo oblečena dama. Mati mu pove:

"Jožek, pojdi sem, da boš videl tvojo teto iz Ljubljane!"

Jožek pride in jo malo začuden gleda, ker se je pač prvikrat z njo srečal. Teta ga pozdravi in poboža po licu ter mu da nekaj bonbončkov. To je Jožka spravilo v dobro voljo. Teta pa ga začne spraševati, kaj se v šoli vse uči in kaj že zna. Jožek se je pobahal, da zna že malo pisati, šteti, itd. Nato pa korajžno dostavi:

"V šoli se dosti učimo, ampak veste, ljuba teta, gospodu učitelju tudi ni vse za verjeti. Na primer, ravno včeraj je trdil, da je 2 krat 2 — 4. Danes je pa nam trdil, da je 3 in 1 — tudi 4."

Tako vidite dragi čitatelji se svet vrti tu in tam in mi pa z njim. Mora menda tako bit! Tako meni vaš Stari Majk.

Naša kri

Cleveland, O. — Pretekli teden smo v Ameriški domovini najavili javnosti, da bomo vprizorili v nedeljo, 8. januarja 1961, Finžgarjevo kmečko igro Naša kri. Ker smo v prejšnjem članku obravnavali igro samo ter igralce, zato bi čitatelje danes radi opozorili na nekaj drugih stvari, ki so v zvezi z igro.

Za to igro smo se zopet odločili, da bomo servirali večerjo. Naše kuharice so najboljše jamstvo, da bo večerja okusna, užitek za vsakega. Kdor ne bo hotel večerje, si bo lahko postregel s klobaso. Po igri bo igral Tonklijev orkester.

Skušali smo poskrbeti, da bo igra resnični umetniški užitek, pri tem pa nismo pozabili na telesne potrebe. Zato vas prav vse vabimo na to našo prireditev.

Odbor Lilije.

Poroka na Ely

Ely, Minn. — Na dan sv. Štefana sta se v cerkvi sv. Antona poročila gdč. Marilyn Ruth Latcham in g. Mathias Jerome Kapsch. Svečanega obeda v Modri dvorani hotela Forest se je udeležilo kakih 100 sorodnikov in prijateljev novoporočencev in njunih staršev. Čestitamo in želimo novoporočencema obilo sreče na skupni življenski poti!

Ker Slovenska čitalnica nima stalnega knjižničarja, so oni, ki bi si želeli izposoditi knjige za čitanje, prošeni, naj jih pridejo iskat med tednom, ko v gostilniških prostorih doma niso prehudo zaposleni. V soboto je le težko pričakovati, da bo kdo iskal in dajal knjige, ko ima dovolj drugega nujnega posla!

J. Peshel.

Na praznik Sv. družine k skupnemu sv. obhajilu

Cleveland, O. — V nedeljo je praznik Sv. družine in druga nedelja v mesecu, ko imajo člani Društva Najsv. imena skupno sv. obhajilo. V cerkvi sv. Lovrenca bo med sv. mašo ob sedmih zjutraj skupno sv. obhajilo za vse člane Društva Najsv. imena.

Duhovni vodja društva č. g. V. Cimperman so na zadnji društveni seji priporočili, naj bi člani pripeljali s seboj vso svojo družino in pristopili k mizi Gospodovi skupno. Ali ne bi bilo lepo, če bi bilj oče, mati in vsi otroci skupno pri obhajilni mizi?

Oni, ki še nisti člani društva, ste vabljeni k pristopu. Tudi vi ste vabljeni k skupnemu sv. obhajilu s svojimi družinami vred.

Po sv. maši gremo vsi v cerkveno dvorano k skupnemu zajtrku. Odbor bo pripravil omizja, da boste s svojimi družinami našli vsi prostor. Govorili bodo župnik msgr. J. Oman.

Odbor želi vedeti, koliko protorov bo potrebnih in prosi družine, ki se mislijo udeležiti skupnega zajtrka, naj se čim prej prijavijo.

Pozdravljeni in na svidenje!

Jakob Resnik.

Cleveland Illuminating bo vložila nove milijone

CLEVELAND, O. — The Cleveland Electric Illuminating Co., ki oskrbuje z električno silo Cleveland, njegovo okolico in še dober del ostalega severovzhodnega Ohia, bo vložila tekom letošnjega leta v izpopolnitev in razširitev novih 38 milijonov dolarjev v primeri s 15 milijoni lani.

Polovico imenovane vsote pojde za nov generator z 250,000 kilowatti v njeni elektrarni v Clevelandu ob obali jezera Erie. Ostala sredstva bodo uporabili za izboljšanje in razširitev vodov in drugih naprav.

Tekom lanskega leta je družba povečala število odjemalcev za 10,400 na skupno 560,000.

Gospodarski ali politični razlogi za odpoved črnim

MEMPHIS, Tenn. — Zvezno sodišče tod in v Cincinnatiju je odločilo, da lastniki posestev ne morejo odpustiti svojih črnih kmetijskih najemnikov v okrajih Fayette in Haywood, dokler ne bo popolnoma jasno, da je to nujno iz gospodarskih razlogov.

Beli gospodarji so odpustili v omenjenih dveh okrajih kakih 700 črnih najemnikov češ, da jih ne potrebujejo več, ker bodo zemljo obdelovali na drug način. Črnci so se pritožili, da so jim gospodarji odpovedali in jih gonijo iz dosedanjih domov, ker so se vpisali v volivne imenike in šli pri volitvah v novembru volit. Dosedanja bivališča bi morali zapustiti z novim letom.

"Davy Crockett" — novo atomsko orožje armade

WASHINGTON, D.C. — Armada ZDA je pokazala javnosti svoje novo atomsko orožje, ki je tako majhno, da ga lahko dvigne en sam vojak, dva pa ga uporabljata na bojišču.

Novo orožje, nekake vrste bomba imenovana Davy Crockett, ima pravo atomsko polnitev, katere učinek pa je omejen na tako majhen prostor, da jo je mogoče uporabljati v pehotni borbi na bojišču.

Pokojnine premogarjev so znižali za četrtino

WASHINGTON, D.C. — Unija premogarjev je znižala pokojnine svojim članom od $100 mesečno na $75 s prihodnjim februarjem. Znižanje je bilo potrebno, ker so padli dohodki v sklad, iz katerega pokojnine plačujejo.

Tokrat so bili prizadeti bivši rudarji iz premogovnikov rjavega premoga, ostalim so pokojnine znižali že preje. Ta pokojnina nima nobene zveze s prejemki rudarskih upokojencev na temelju socialnega zavarovanja.

Čete so streljale na demonstrante v Mehiki

CHILPANCINGO, Mex. — Najmanj 13 oseb je bilo mrtvih in blizu 40 ranjenih, ko je vojaštvo streljalo v množico demonstrantov proti pokrajinskemu upravitelju, ki mu očitajo korupcijo in izrabljanje javnih sredstev.

Chilpancingo je glavno mesto pokrajine Guerrero in leži 135 milj južno od glavnega mesta Mexico City.

Policija predpisala za inavguracijo 70 vrst vstopnic

WASHINGTON, D. C. — Odbor za organizacijo inavguracijskih svečanosti za 20. januar je sporazumno s policijo predpisal kar 70 vrst raznih vstopnic za razne prireditve. Vstopnice so samo izjemoma brezplačne. Policija upa, da bo na ta način lažje pregledala občinstvo, ki se bo zanimalo za inavguracijske slovesnosti.

Odbor ima sila veliko tudi drugega dela. Tako na primer hoče svetovati vsem moškim udeležencem, kakšne obleke naj nosijo za razne prireditve. Ti nasveti so baje precej obširni in podrobni. Obupal pa je odbor nad tem, da bi dajal podobne nasvete udeleženkam. Tam se je zadovoljil samo s splošnimi pripombami: promenadna obleka, dnevna obleka, dopoldanska obleka, popoldanska obleka, večerna obleka, obleka za koncerte, obleka za večerje itd.

Radovedneži naj malo potrpijo, vse to bo lepo fotografirano in objavljeno ali pa prenašano po televiziji.

— V belem krompirju je okoli tri četrtine vode.

Aleksander Petofi:

KRVNIKOVA VRV

ROMAN

'Ali pa bo katera druga tvoja žena."

"Nikoli! Prisežem."

"O, prijatelj moj, tudi jaz sem večkrat tako prisegal."

"Tem slabše."

"In upam, da tudi pri tebi ta prisega ne bo zadnja . . . ."

"Ne dalje, Baltazar! Mogoče govoriš resnico. Ni ga spremenljivejšega vetra, kot je človeško srce. Toda zdaj verujem, da je moje srce neka izjema. Moje čustvo je tako sveto, da ga moraš spoštovati, če že ne kot človek, vsaj kot prijatelj. To je tvoja dolžnost."

"Prav. Ne boj se, ne bo se ti treba pritoževati . . . Torej je tista lepotica res lepa?"

"Sijajna lepota, prijatelj, blesteča ko zimske zvezde."

"Blondinka? Rjavolaska?"

"Brunetka, kakor večerna zarja."

"O, to je prav po mojem okusu."

"Da? Toda če bi jo šele videl!"

"Upam, da jo bom videl."

"Ti jo moraš videti, da boš sodil, ali sta moje srce in moj razum brez vzroka tako zmešana ali ne."

"In če se tudi jaz zaljubim v njo?"

"Ne, Baltazar, tega ne boš storil, tega ne smeš storiti. Ali bi mogel onesrečiti svojega najboljšega prijatelja?"

"In če ljubi že katerega drugega?"

Hotel sem skočiti s svojega sedeža, ni mi bilo mogoče. Odrevenel sem od glave do palcev na nogah. Na to dotlej še nisem bil pomislil. Bolečina te misli je bila merilo moje ljubezni.

"Ne bodi otrok," je rekel Ternjej. "Obraz ti je bel ko sneg . . . Kakšno malodušje pa je to! Jaz govorim le tako, a ti si že ves obupan. Jaz bi se ne ustrašil tega, če bi bilo tudi res tako. Za vraga, če ljubi katerega drugega, prevzemi mu jo. Tako je."

"Tako ni, Ternjej," sem mu odgovoril, "tako ni. Če bi mi kdo uplenil vse premoženje, bi mu mogel odpustiti. Toda če bi iztrgal ljubico, zaklad mojega srca, bi mu ne odpustil nikoli več, nikoli več!"

"Ti govoriš kot iz knjig, prijatelj."

"Iz svoje duše, iz svetega pisma, svoje duše."

"Duša nima svetega pisma, kvečjemu koledar, katerega vsako leto zamenjaš z drugim."

Take besede bolijo, če jih človek sliši od svojega prijatelja."

"No, to sem govoril le glede ljubezni."

"Četudi le glede ljubezni. Kdor nima plemenitih misli o ljubezni, nima plemenitih misli tudi o ničemer drugem."

"Govoriva o čem drugem. Grenek postajaš, četudi ne zaslužim tega. Ali pa imaš morda kakega zvestejšega prijatelja od mene, govori!".

Bil sem zadet, zgrabil sem ga za desnico in ga prosil:

"Odpusti mi, prijatelj!"

Baltazar Ternjej je bil velik gospod poleg tega kartač. In vendar sem verjel, da mi je prijatelj. Velik gospod, kartač . . . prijateljstvo! Toda česa ne verjame človek z dvajset dvema letoma?

3.

Slednji dan sem pohajal pod Rozino okno, da, celo po večkrat na dan. Če sem jo zagledal, sem se nenadoma okrenil v bojazni, da bi me lahko videla. Če pa je nisem videl, sem bil obupan. Bil sem veliko revše . . . kot navadno mladeniči, kadar prvič ljubijo.

Pretekli so tedni, preden sem postal nekoliko pogumnejši . . . Tako, da sem si upal obiskati Rozo, toda le, če sem bil prepričan, da ni sama. Ternjeja sem poklical nekaj krat, naj me spremi, toda njemu se je vselej mudilo med kartače.

"Kdo je doma?" sem vprašal nekoč Rozino služkinjo.

"Gospodična," je odgovorila.

"In?"

"Sicer ni nikogar. Čisto sama je . . . izvolite vstopiti . . ."

"Ne. . . saj nisem mislil . . . slednjič . . ." Nekaj podobnega sem jecljal in se umikal zadenski.

Vrata so se odprla. Izstopila je Roza.

"O, vi ste tu? Pozdravljeni!" je rekla.

"Hotel sem se vam pokloniti," sem rekel, ne da bi vedel, kaj govorim.

Peljala me je v sobo.

"Ravno prav prihajate," je začela. "Dolgočasila sem se. Čisto sama sem."

"Bojim se, da se boste v moji navzočnosti še huje dolgočasili."

"O, zakaj?"

"Ker sem tako slab družabnik. Tako navado imam, da zelo malo govorim. Še huje; jaz sploh ne znam govoriti."

"Saj nimam rada preveč govorjenja."

Dotlej mi je bilo znano prav nasprotno: Roza je bila zelo zgovorna. Toda veselilo me je, da je tako rekla, ker je to storila meni na ljubo. Lomil sem si glavo, kaj naj ji odgovorim. Toda niti ena misel mi ni prišla. Bil sem zmeden. Zardel sem. Obraz mi je gorel.

"O," sem začel, da bi zakril vzrok svojega zardevanja, "ta veter človeku tako piha v obraz . . ."

"Veter?" meje vprašala Roza. "Neusmiljen veter brije, gospodična."

"Nemogoče, saj se še listje dreves v vrtu ne gane."

"Potem je pa gotovo ponehal," sem odgovoril in še huje zardel, ko sem se zavedel budalosti.

In znova sva molčala.

Začel sem razmišljevati, kako je to, da je tudi Roza tako molčeča, ko je sicer . . . To sem si razlagal v svoj prid. Neka obupna odločnost se je polastila mojega srca. Zdaj ali nikoli, je zaklicalo v moji notranjosti, in . . . stopil sem k nji. Rahlo sem jo zgrabil za roko . . . Tedaj me je znova zapustil pogum. Začel sem se karati radi svoje drznosti. Toda ne, sem si mislil, ne umaknem se več, četudi zija pod menoj grob, ki me bo živega požrl, kakor hitro bom izgovoril prvo besedo. Tesno sem jo stisnil za roko . . . moja je trepetala, toda čutil sem, da se je tresla tudi njena.

"Gospodična Roza," sem rekel slednjič, prav za prav dahnil, ker nisem imel moči, da bi pognal glas iz sebe, "gospodična Roza . . . Kaj naj rečem? . . . kaj naj rečem? . . . ljubim vas . . ."

"Roza, ljubim te," sem zaklical ves iz sebe. V njenih trepalnicah se je lesketala solza, katere bi ne bil dal za vse dijamante brazilijanske krone, bila je biser, ki mi je prebudil slutnjo o neizmernem morju čustev v njenih prsih.

"Roza, ljubim te," sem zaklical ves iz sebe, "ljubim te!"

Plakala sva . . . drug drugemu sva ležala v objemu. Slednjič se je izvila iz mojih rok.

"Objemi me, Roza, ne izpusti me!" sem ji govoril. "Zdi se mi, da bi mogel frleti, zleteti v nebo. Četudi ne verjamem, da je v nebesih tako lepo kot zdaj na zemlji."

(Dalje prihodnjič)

—o—

Hranite denar za deževne dneve —kupujte U. S. Savings bonde!

Obisk v Leninovem muzeju pod Tatro

Lenin je priimek, ki si ga privzel Vladimir Iljič Uljanov, potomec ruske nižje plemiške družine, ki je postal revolucionar in ustanovitelj boljševizma, kateremu je pred 40 leti pripomogel na oblast v Rusiji. Dolga leta je bival kot emigrant v srednji in zapadni Evropi.

V gorski vasi Poronin ob vznožju Visoke Tatre, šest kilometrov od letovišča Zakopane, je Leninov muzej. Poronin leži na skrajnem južnem robu velike severovzhodne evropske nižine, ki jo loči le nekaj kilometrov široka, vendar 2,000 metrov visoka skalnata veriga Tatre od dežel jugovzhodne Evrope, ki so po podnebju, kulturi in zgodovini popolnoma drugače. Poljaki, ki prebivajo na tej ravnini, že od nekdaj radi potujejo poleti in pozimi tja gor na Visoko Tatro, v to le nekaj kvadratnih kilometrov veliko pristno visokogorsko pokrajino svoje domovine.

Zakopane — nekdaj letovišče, sedaj muzej

Od tega živi Zakopane, in od Zakopanega ima dobiček tudi skromnejši Poronin. Kdor se za svetovljanski obrat v Zakopanem, za žične vzpenjače, za kavarniško življenje, za flirt in ples in večerno promenado na neonsko razsvetljeni Krupkowljevi cesti ne zmeni, kdor hoče živeti bolj v miru in zatišju, pa tudi ceneje, ali kdor v Zakopanem ni dobil več sobe, se naseli pač v Poroninu.

Podobno je bilo že pred prvo svetovno vojno, ko sta bila oba kraja še v stari podonavski monarhiji in je pod Tatro hodilo na počitnice dobro meščanstvo iz galiških velikih mest Lvova in Krakova. Med Krakovčani, ki so prišli letovat v poletnih mesecih 1913. in 1914. leta med kmete tja gor na skalnate griče Tatre, je bil z ženo in hčerko tudi ruski emigrant Uljanov, vodja skupinice ilegalne ruske socialdemokratske stranke. Uljanov je v emigrantskih lističih pisal pod imenom Nikolaj Lenin prepirljive članke proti nasprotnim socialističnim skupinam in skupinicam.

Njegov muzej stoji na robu Poronina. Skozi visoka vrata stopimo v park, po katerem teče potoček. Ob vodi stoji na marmornatem podstavku Leninov kip. Spomenik enega velikih ljudskih tribunov našega stoletja, ne v valujoči rimski togi ali bleščeči se uniformi, ampak v prozaični vsakdanji obleki. Desnica tiči v hlačnem žepu, preko leve roke visi dežni plašč, pod telovnikom je srajca z mehkim ovratnikom in s kravato.

V ozadju stoji muzej, največja in najlepša kmečka hiša daleč naokoli. Na plošči beremo, da se je v tej hiši sestajal Lenin z drugimi člani iz Rusije pobeglega boljševiškega vodstva, imenoma pa ti člani niso navedeni.

V dveh nadstropjih so po stenah in v steklenih omarah shranjeni prepisi listin in letakov ter knjige, ki osvetljujejo Leninovo življenje in delo. Vidimo na primer protestno brzojavko, s katero je Lenin prosil svoje socialdemokratske dunajske prijatelje pomoči, ko so ga po izbruhu vojne 1914 aretirali pod sumom vohunstva za carja in ga odpeljali v zapore bližnjega kraja Nowy Targ. Prijatelji so takoj in uspešno posredovali in po nekaj dneh je bil Lenin na svobodi. Odpotoval je z ženo v Švico, od koder ga je spomladi 1917 poklicala revolucija v Rusijo.

Tudi mnogo fotografskih posnetkov je razstavljenih: Lenin kot mladenič, kot politični jetnik, kot letoviščar na sprehodu v Poroninu, nadalje nekaj slik drugih revolucionarjev: Stalina, Sverdlova, Molotova, Džerdzinskega. Sledi nekaj skupinskih slik iz revolucijskih let: Lenin in Stalin pri raznih posvetovanjih, pri nagovorih na vojake in mornarje itd. Vendar to niso fotografije. Vse so reprodukcije podob ali risb sovjetskih slikarjev v socialistično realističnem slogu, dasi je bila v času boljševiške revolucije in državljanske vojne fotografska umetnost že kar dobro razvita!

Skupinskih fotografskih slik ni iz čisto preprostega vzroka. Na njih bi prav gotovo videli enega ali drugega od številnih Leninovih pristašev, ki so jih pozneje pobili kot partijske ali državne sovražnike in izdajalce. Iz istega razloga ni v muzeju tudi tako važnih podatkov iz Leninovega življenja, kot je seznam sopotnikov v plombiranem vlaku na njegovi vožnji iz Švice preko Nemčije v Rusijo leta 1917 ali seznam njegovih tovarišev v Politbiroju in v sovjetski vladi od polastitve oblasti do njegove smrti. Za kasnejši rod, ki je študiral zgodovino partije pod Stalinom bi bili ti seznami posebno mračen album zločincev.

Ponarejeno življenje

Tako hodi obiskovalec od ene stene Leninovega muzeja do druge in pri tem z nasmehom ugotavlja, da nudi muzej popolnoma ponarejeno življenjsko sliko voditelja boljševiške revolucije. S te življenjske slike je zabrisana vsaka sled njegovih prijateljev, sobojevnikov in sopotnikov — z izjemo tistih redkih, ki jih je mila usoda poslala na drugi svet, še preden so jih zagrabili Stalinovi biriči.

Najbolj nenavadno pa je, da danes znanstveni oskrbniki muzeja v zasebnem pogovoru brez nadaljnega priznavajo, da je njihov muzej falzifikat. Poskusili so že, da bi to ponaredbo vsaj v neki malenkosti popravili. Nekje sta od leta 1956 dalje na steni tudi sliki obeh poljskih komunistov Warskega in Koszutke, ki jih je osebno poznal in ki so ju po Stalinovem ukazu skupaj z drugimi člani v Moskvi živečega vodstva poljske partije leta 1937 postrelili, nato leta 1955 po destalinaziciji rehabilitirali. Pri tem malem popravku je potem tudi ostalo. Kajti že nekaj mesecev po Nikitovem govoru na dnevu partije leta 1956 so destaliniziranje ustavili in s tem tudi popravljanje zgodovinske resnice v vsem sovjetskem bloku.

Obiskovalci muzeja seveda le težko spoznajo, kako je tu resnica popačena. Saj so to povečini odposlanstva iz notranjosti države in iz tujine, ki se z vljudnimi besedami vpisujejo v knjige gostov. Od časa do časa se izgubi v muzej tudi kak zdolgočasen letoviščar, pogosti pa so seveda š o l s k i razredi in skavtske skupine. Vsem tem obiskovalcem je vprašanje zgodovinske resnice bolj malo važno. Tako je vprašal dvanajstletni dijak s v o j e g a starejšega spremljevalca: "Zakaj pa se Leninova žena piše Krupskaja in ne Leninova?" In starejši dijak je odgovoril: "To je pač tako pri slavnih ljudeh. Saj tudi ženo našega Jana Kiepure imenujejo Marto Eggert in ne gospa Kiepura."

Pa zapustimo muzej in stopimo spet v sveži, hladni zrak zdraviliškega kraja Poronina. V misli zatopljeni obstanemo. V kako čudnem, fantastičnem stoletju vendar živimo! Tu je neznatna skupinica ruskih emigrantov, ki se zbirajo v Lvovu, Krakovu ali na Dunaju za kavarniškimi mizicami. Ljudje z razkuštranimi bradami vneto razpravljajo ali pa s prsti od tobaka orumenelimi, čečkajo po lističih in zvezkih. Preobrat doma — in že po nekaj mesecih zavladajo ti isti ljudje nad ogromno državo. In medtem ko prej niti pomožni pisar guatemalskega konzulata ni pogledal teh kavarniških intelektualcev, so zdaj veleposlaniki velesil srečni, če lahko z njimi govorijo.

Nekaj desetletij je poteklo. Skupinica je iztrebljena, uničena, sramotno padla pod rabljevo roko. Samo nekdanji vodja počiva v častnem spominu, balzamiran v stekleni krsti, v sijajnem mavzoleju. Povsod, do koder sega oblast sovjetske države in kjer se je ta mož kdaj mudil, pa naj si tudi kot letoviški gost, stoje zdaj muzeji v njegovo čast. In vendar nobeden ne govori resnice.

Dr. O.

Vse trajno kodranje

SAMO ENA CENA

Izberite od najboljših
COLD WAVES • MACHINELESS • MACHINE

4.45 Nič višji

vključivši umivanje las kodranje in rezanje las
Garantirano
Reg. $10 do $25

Najboljši licenzirani operatorji
Posebna raztopina za težke lase

Izberite si iz naše velike nove zaloge eno, povsod oglaševano trajno kodranje — neoziraje se na ceno. Prepričajte se sami, da za najlepše trajno kodranje ni potreba plačati več.

Zakaj bi si lase kodrali sami, če vam to lahko napravijo strokovnjaki; vključno umivanje glave, kodranje in striženje, za manj denarja!

ANDRE DUVAL

406 Euclid, drugo nadstropje. SU 1-3161. Edini tak salon v Clevelandu z samo eno ceno.

Izleti v Evropo - - Obiski domovine 1961

LADJE:
4. maja S.S. America
18. maja Colombo
25. maja S.S. United States
11. junija Hanseatic

LETALA:
14. maja Jet — Sabena
28. maja Jet — Sabena
11. junija Jet — KLM
25. junija Jet — SAS

Predvideni so skupni izleti z avtobusu po domovini, Avstriji, Italiji, Švici, Nemčiji in ostali zahodni Evropi — romanje v Lurd in Fatimo.

Skupine spremlja do Ljubljane J. Suhadolnik, lastnik Bled Travel

Za vse informacije se obračajte na:

BLED TRAVEL

6113 St. Clair Ave. — EX 1-8787
Cleveland 3, Ohio

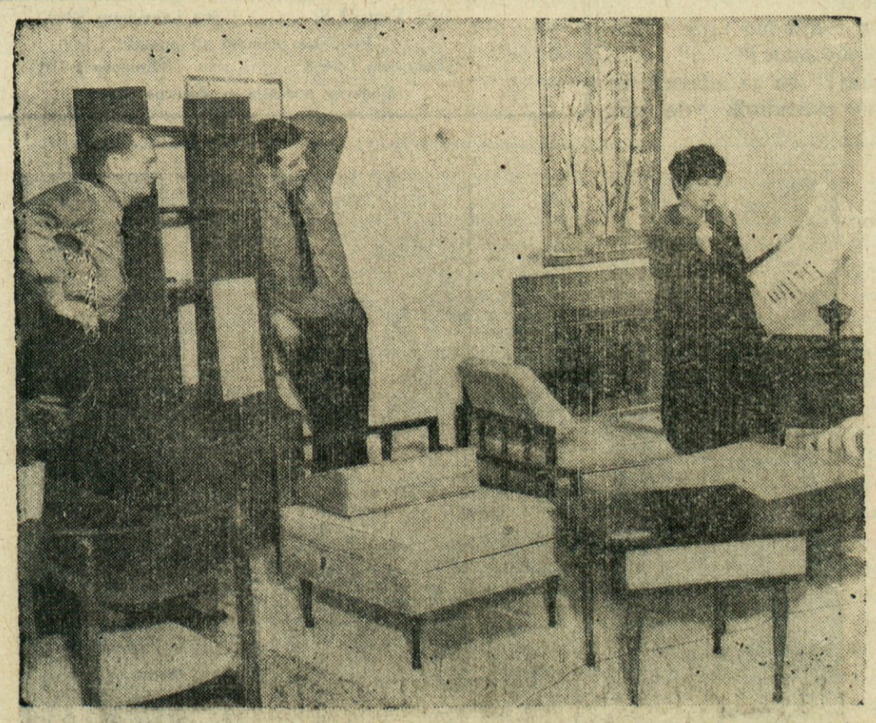

NJEN DAN — V Chicago so imele na nedavni razstavi pohištva obiskovalke možnost preskusiti svoj okus v urejanju stanovaja. Izbrane so lahko popolnoma po svoji želji uredile po eno ali več sob in jo opremile z razstavljenim pohištvom. Na sliki vidimo Mary Ann Tracy pri takem poslu. Moška čakata na njene ukaze.

Rajše skladišče atomskih bomb kot brezposelnost!

STEPHENVILLE, N. F., Can. — Tod v bližini je veliko ameriško letalsko oporišče, o katerem so ponovno trdili, da je na njem skladišče atomskoh bomb. Združene države so to vedno znova zanikale. V zadnjem času se je začela širiti vest, da utegnejo ZDA svoje tukajšnje oporišče ukiniti.

Povpraševanje v javnosti je baje dognalo, da je ta precej pripravljena sprejeti skladišče atomskih in vodikovih bomb v svojem sosedstvu, kot pa izgubiti oporišče, kateremu se ima dejansko zahvaliti za svoj postanek in obstoj.

Mestni svet je poslal v Ottawo posebno zastopstvo, katerega cilj je preprečiti ukinitev oporišča, ki so ga ustanovili še v času druge svetovne vojne.

Moški dobijo delo

Delo za moške

Delo dobita 2 slovenska zidarja, 2 mizarja in 2 navadna delavca. Kličite KE 1-3845 po 5. uri pop. (3)

MALI OGLASI

Iščete stanovanje?

Potem si gotovo oglejte čisto prenovljeni stanovanji: tri in petsobno z velikimi prostori in kopalnico. Vprašajte na 1052 E. 62 St. po šesti zvečer in v soboto ves dan. (X)

Stanovanje se odda

Pet neopremljenih sob in kopalnica na 1415 E. 55 St. Za pojasnila pokličite YE 2-7509 po 6. uri zvečer. (6)

Grocerija in mesnica

Zidano poslopje, 7-sobno stanovanje zgoraj, 3½ garaže. V slovenski okolici v Collinwoodu. Cena $27,000 vključuje celo poslopje in trgovsko opremo.

VINE REALTY
WH 2-4440 RE 1-6140
(4)

Dvostanovanjska hiša naprodaj

Dvostanovanjska hiša, 5-5, naprodaj za $10,500; dvostanovanjska s trgovskim prostorom $15,000.

Kličite HE 2-0896 po 7 zv.
(sr., pet.., sr. pet.)

1878 — 1960

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI LJUBLJENE SOPROGE, MATERE IN STARE MATERE

Mary Rantt

ki je preminula 4. januarja 1960.

Minilo je že leto dni,
odkar si zapustila nas!
Kako je žalostno in dolgčas,
ker Te več med nami ni!

Sonce naj na trato sije,
kjer počivaš draga Ti,
duša Tvoja pa naj srečo uživa,
tam v rajski večnosti.

Žalujoči:

SOPROG, HČERKE, VNUKI, VNUKINJE

Cleveland, O., 4. januarja 1961.

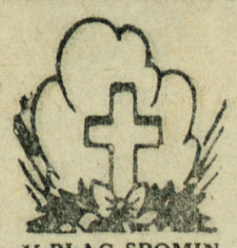

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE, ODKAR JE UMRL NAŠ LJUBLJENI SOPROG IN OČE

Anton Mullec

Zatisnil je svoje dobre oči 4. januarja 1959.

Leti dve je že minilo,
kar truplo Tvoje v grobu spi,
nam pa težko je pri srcu,
ker Te več med nami ni!

Sveta vera nas tolaži,
da se enkrat snidemo,
kjer ni joka ne bolesti,
v raju tam — nad zvezdami!

Tvoji žalujoči:

SOPROGA in OTROCI

Cleveland, 4. januarja 1961.

Višarska polena

spisal Narte Velikonja

Kako ostro ga je pogledal Mohor.

"Veš, pa ne poveš!"

"Vse bo še dobro! Franca je otrok, Matijec je otrok — vse bo še!"

"Da ni Tineta!" je vzdihnil Mohor.

"Da ni Tineta?" je z blazno grozo vprašal Blaž ter se skrivenčil od strahu. "Kaj praviš, Tineta? Ali je že kaj? Ali je že kaj?"

"Kaj je, ne vem! Toda bo, bo!"

"O ti moj Bog," je vzdihnil Blaž. "O ti moj Bog!"

9.

V ozki čumnati je ležal Tine v oklepih iz mavca. Z zdravo roko si je podpiral glavo ter strmel skozi okno. Videl je na gaz mimo hiše in ni ušel človek njegovemu pogledu, ko je šel mimo.

Čudno tesno in pusto mu je bilo pri srcu. V teh samotnih razmišljanjih je v njen divjal strašen boj. "Da bi se sam ovadil! Da bi se rešil teh ostrih očitkov! Da bi se lahko spovedal." Kolikokrat se mu je v polsnu zazdelo, da sliši po kuhinji Francetove stopinje, slišal je že, da so se odprla vrata in je France stal bled in nem na vratih.

"Da bi se ovadil! Mlad sem še. In jaz nisem kriv. Zakaj me je izzval?"

S silnim naporom je zadušil v sebi očitke ter se nasmehnil.

"Kakor otrok sem! Vse me straši! Za pokoro je še čas, za ječo je še čas. In zdaj naj grem pred sodnika. Ali ne delam pokore z zlomljenimi udi? Ali ni to pokora? Ali sem ga hotel umoriti? Nisem. Saj ga nisem."

In mu je odgovarjal drugi glas.

"Hotel si ga umoriti in si ga umoril!"

"Jaz sem še mlad in za pokoro je še čas!"

Trmasto je stisnil ustni.

"Da, čas je še!"

Toda v skrivnem kotičku srca je živela drobna misel, kljuvala kakor vztrajen črv ob njegovo zavest.

"Če stopi sodnik predme, bi mu ne mogel skriti. Čisto zmrvilo me bo. Kako bi mu pogledal v lice? In če Blaž le naznani. Če Blaž naznani, potem, potem padem v ječo. In nikoli več ne bom videl solnca. Če me celo ne zadene vrv!"

Kakor da ga je sunilo ostro bodalo, je zastokal od srčne stiske in bolečine ter se premeknil na postelji.

"Vrv! Okoli vratu! In bom zabingljal v zraku!"

Krčevita groza mu je sreletela ude. Spomnil se je na strašni prizor, ko so pred njegovimi očmi obesili gališkega kmeta. Vrgli so mu zanko okoli vratu in kmet je takrat zatulil od strahu in groze, zatulil, da je šlo skozi ušesa. Nato se je opotekel v zraku, kakor da misli ubežati, ter si sam izpodbil stol izpod nog. In še zmerom je navidezno bežal po zraku . . . Hip, dva hipa, trije hipi. Nato so mišice uplahnile in oči izstopile začudeno, zaripelo, krvavo obrobljene in iz spačnega obraza je pomolil jezik.

Tine je skoraj zakričal ob sominu.

"Vrv! In tudi jaz bom bežal po zraku ter omahnil in pomolil jezik!"

Z vso silo se je prevalil na postelji, zagrabil za rjuho in si obrisal kaplje znoja s čela.

"In v tako smrt naj grem sam, prostovoljno, ko sem še mlad! In bo takrat solnce sijalo v oči. O, strašno, strašno!"

Smrtna zona mu je preletela telo. Trepetal je od divje groze, ki mu je stiskala srce. Gledal je svojo zdravo, močno roko, ki mu je drgetala na rjuhi, gledal je, kakor da ni njegova.

"In ta roka bo visela ohlapno ob meni, brez moči, brez življenja!"

Dvignil si je roko prav pred oči, gledal, kako se premikajo kite pod kožo, kako se krčijo prsti, vsak zase, po dva skupaj, k dlani, narazen kakor škarjice, kako obtipava palec, kako se družijo v ščepec.

"In ta roka je umorila človeka! In me to zdaj mrvi in mrvi, da bom visel!"

V tem strašnem navalu različnih občutkov in misli, ko je visel med sovraštvom do sebe samega in nepopisno željo, da bi še živel, da bi drugače zadušil očitke v sebi, v teh samotnih premišljevanjih, ko so se mu krčile mišice od srčne stiske in bolečine, mu je povrhu vsega stregla Franca. Franca, mlada vdova, najlepša žena v vasi, gospodinja največjega grunta.

Ob tem spominu se mu je umeknila groza, samo eno spoznanje se mu je vedno bolj jasnilo v mislih: "Če jo hočem imeti, moram živeti, če hočem živeti, moram v sebi dušiti misel na lastno ovadbo. Da me ne zmrvi, da me ne zmrvi! Če me prej ne zmrvi Blaž s svojimi opomini!" In čutil je, kako vedno bolj in bolj sovraži skrivnostnega starca, ki je vseveden, ki gleda prikazni in ki ga ne ovadi. "Samo, da se mu ne izdam, da se bojim njegove ovadbe. Samo, da tega ne spozna!"

In je odganjal spomin na umor, ter se veselil France ko je prišla v čumnato, veselil se vsakega obiska ter prosil ljudi, da so ostajali pri njem, se razgovarjali ter mu nosili novice. Samote, samote, te strašne tovarišice slabe vesti, se je bal in pletel rajši svoje misli, kako bi zasnubil Franco. Na zunaj je postajal vedno bolj zbadljiv in hlinil veselost. "Če enkrat dobim Franco, potem bo misel na samoovadbo splahnela. Imel bom druge skrbi."

V takih razmišljevanjih se je prizibala k njemu botra Kosmačka.

"Vidiš!" mu je dejala, "to je za kazen za tvojo nehvaležnost. Ali ti je bilo treba iti od nas? Mi smo te zredili; ko si zrastel, pa si šel drugam!" ga je karala smehljaje. "Da pa ne boš mislil, da ne mislim nate, še zmerom te imamo radi — tu požirek vina. Pri taki bolezni ga lahko piješ!"

In je odmotala izpod predpasnika zelenko vina.

"On ne sme vedeti, saj ga poznaš. Za dinar se pusti vreči ob tla. Jaz sem pa rekla, da moram stopiti k tebi. Skoraj mati sem ti, samo rodila te nisem."

"Saj res, rodili me niste!" je ponovil Tine in nejasno čustvo se mu je zgenilo v srcu. Pomislil je na mater, ki ga je pustila na otroški postelji. Toliko da se je spomnil, ko so ga pripeljali Kosmaču za pastirja iz sirotišča. Na mater je mislil z gorko bolečino, mislil s čudno svetim spominom na bitje, ki je plačalo svoj greh in svojo materinsko bol s smrtjo. In je pomislil, da je bil Mohorjev France tistikrat že fant, ko ga je, pastirčka, dvignil za ušesa pri koritu ter mu dejal: "Ti pankrt, zakaj močiš in packaš vodo, da mi konji ne pijo!" In je bila Drobeževa Francka njegove starosti, ko je ponovila za Francetom njegove besede: "Ti, pankrt!"

In mu je beseda zvenela po ušesu, ko se je vrnil iz vojske ter ga je stari Mohor najel za hlapca. Od Kosmača je hotel proč, ker je stari skoparil ter mu ni dal niti ob nedeljah beliča. "Saj si naš, saj si naš in ko si bil majhen, smo te zastonj redili!" Tine pa je tistikrat udaril po mizi in po dolgem prerekanju mu je Kosmač odštel deset tisoč dinarjev za doto, ki si jo je prislužil pri hiši. Tako je Tine prišel k Mohorju.

Ko je danes sedela Kosmačka pri njem, se je spomnil, da mu je res včasi dala denarja: pastirju za cuker, fantu za vino. In tepla ga ni, če ni bil kriv. Nekakšno čustvo hvaležnosti se je zgenilo v srcu, ko je ponovil:

"Res, rodili me niste! Skrbeli pa ste zame!"

"Zakaj?" se je zdrznil ter oprezno prisluhnil. "Če ona kaj ve? Da ni Blaž zblebetal!"

"Prav res me skrbiš! Mlad si še, in ko ozdraviš, se boš kam zaletel. Jaz se bojim, da ne boš prav videl!"

"Prav videl?"

"Da! Da ne boš videl, ker imaš preblizu! Rekla sem, da te moram opozoriti. Ne opusti prilike. Zdaj je čas. Povej, ali si kdaj pomislil na Franco?"

"Teta!" se je navidez začudil.

"No, da! Na Franco! Zdaj je čas. Matijec je za enkrat izgubil in prišli bodo drugi!"

"Drugi?" se je vzpel Tine.

"Seveda, drugi! In ti boš hlapec pri hiši."

"Če bi vedel, kako?" je dejal nenadoma Tine.

"To se mora pripraviti! Ne smeš kar planiti v hišo in reči: Franca, ali me maraš? — Pripraviti, seveda, in jaz ti pomagam, če hočeš?"

"Da bi?" je vprašal.

"Bi! Če mi nekaj obljubiš?"

"Obljubim? Kaj takega?"

"Da boš hvaležen!"

"Saj ne bo nič iz tega!"

"Če bi bilo!"

"Bom!"

"Še danes bom potipala pri Franci!"

"In mi povedala!"

"Tak pij no, Tine, zakaj sem pa prinesla!"

In sta govorila. O njivi sta govorila, ki bi morala biti Kosmačeva, in o Franci sta govorila, o gruntu in o Francini doti.

"Ti pa, počasi in počasi, ne prehitro! Saj sam veš. Če jo imaš rad! Seveda, če jo imaš rad. V nesrečo se pa ne metaj! Oči bi si jaz izjokala zaradi tebe, če bi bil nesrečen!"

"Kakor mati ste mi!"

"Ko te imam res rada!"

In mu je spet segla v roko ter ginjena od vina stisnila solzo iz očesa.

"Pa še nekaj. Če se nama posreči, potem boš dal tisto njivo z orehom!"

"Kako?"

"Vidiš, pa praviš, da si hvaležen! Ti nisi hvaležen. Ti bi samo hotel, da pomagamo. Hvaležen pa nisi!"

"Tista njiva je pred Bogom naša. Oče jo je možu obljubil, pa je Mohor drugače izvil. Bolnika je osleparil za dobro misel in obremenil njegovo dušo. Ti pa bodi hvaležen!"

"Sem, hvaležen sem! In tisto njivo dobite, če dobim Franco!"

"Skesal se boš!"

"Ne bom se, teta!"

"Saj nič ne rečem, ampak zato da ne boš imel skušnjave. Tisto hranilno knjižico svojo mi boš zastavil. Da boš držal besedo!"

"Da ne boste rekli!" je dejal Tine. In je segel v omarico ob postelji ter dal hranilno knjižico za dvanajst tisoč.

Ko je odhajala, je imela rdeč nos ter se nasmihala v predpasnik od zadovoljstva.

"Saj tako nič ne velja ta pogodba!" se je veselo domislil sam pri sebi. "Imej knjižico, bo vsaj bolj varna nego pri meni! Ženska neumna! In če pomaga pri Franci, toliko bolje!" Vino mu je stopilo v glavo in čutil je razigranost in se že veselil začudenemu obrazu, ko bo povedal, da pogodba nič ne velja, ter zahteval knjižico nazaj.

"To boš gledala, teta skrbna! Za njivo ti gre! Kako pa! Njivo naj damo od grunta! Če bi bil padel na glavo! Ti lisica, ti. Ona bo snubila, jaz pa naj dam njivo! Seveda, njivo z orehom! Ženska neumna!"

Smejal se je na glas.

(Dalje prihodnjič)

———o———

Oglašajte v "Amer. Domovini"

POČASTITEV — Visoko na stebru stoji na Piazza di Spagna v Rimu kip Brezmadežne. Za njen praznik 8. decembra so kip okrasili z lepim šopkom cvetlic. Na sliki vidimo gasilca, ko z vrha lestve pritrjuje šopek na kip.

EUROPA TRAVEL SERVICE

POTNIŠKA PISARNA

759 E. 185 Street **Cleveland 19, Ohio**

Preskrbimo vse potrebno za pot preko morja in obiske iz domovine; pošiljamo denar in pakete v Jugoslavijo in v vse druge države Evrope.

JEROME A. BRENTAR Tel. št. pisarne IV 6-3774 Tel. št. doma EV 1-4985

GRDINA POGREBNI ZAVOD

1053 East 62 St. . . . . 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči

HEnderson 1-2088 KEnmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

PODIRAJO — Največkrat vidimo, kako pomagajo sosedje hišo graditi, na sliki jo z veliko vnemo podirajo, ker jo bodo prepeljali drugam. Slika je bila posneta v Lindenu, Pennsylvania.

Za vaš pomembni dan!

Drage neveste!

Ena pomebnih predpriprav za najlepši dogodek življenja, je izbira poročnih vabil.

Oglasite se pri nas in oglejte si najnovejše, pravkar dospele vzorce vabil, naznanil, papirnatih prtičkov, kozarčnih podstavkov, vžigalic, na katerih je natiskano Vaše in njegovo ime.

Ogled je popolnoma neobvezen!

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio

HE 1-0628

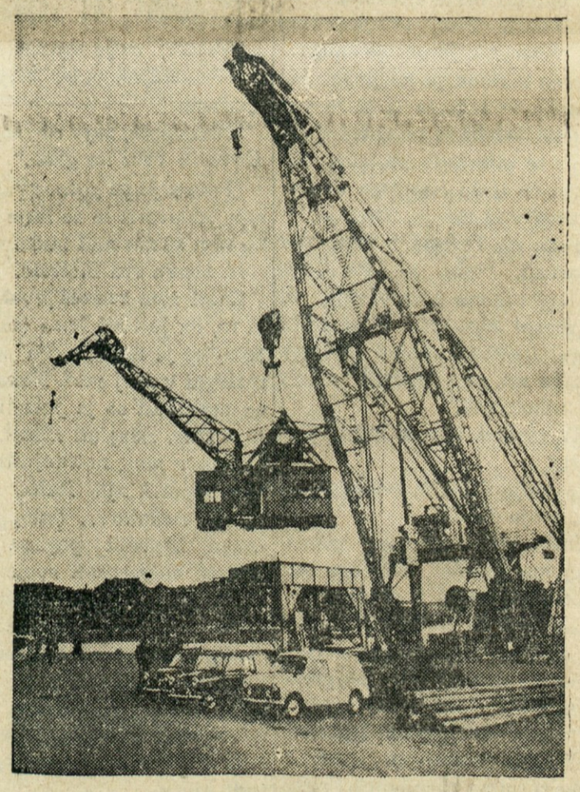

VELIKI MAJHNEGA — Velikanski žerjav v švedski prestolnici Stockholm prenaša manjšega na kraj nove rabe. Mali žerjav dviga bremena do pet ton, veliki pa do 150.

REŠILNI PAS MU NI POTREBEN — Severni ali beli medved je dober plavač, saj se v glavnem preživlja z ribami, ki jih nalovi v morju. V londonskem živalskem vrtu so mu nataknili na vrat staro avtomobilsko gumo, kar ga pa prav nič ne moti.